

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΘΕΜΑ Α

A1. Έστω $A \subseteq \mathbb{R}$.

α) Τι ονομάζουμε πραγματική συνάρτηση με πεδίο ορισμού το A ;
(Μονάδες 2)

β) i. Πότε μια συνάρτηση $f: A \rightarrow \mathbb{R}$ έχει αντίστροφη;
(Μονάδα 1)

ii. Αν ισχύουν οι προϋποθέσεις του **(i)**, πώς ορίζεται η αντίστροφη συνάρτηση της f ;
(Μονάδες 3)

Μονάδες 6

A2. Να διατυπώσετε το θεώρημα του Fermat που αφορά τα τοπικά ακρότατα μιας συνάρτησης.

Μονάδες 4

A3. Έστω μια συνάρτηση f , η οποία είναι συνεχής σε ένα διάστημα Δ . Αν $f'(x) > 0$ σε κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , να αποδείξετε ότι η f είναι γνησίως αύξουσα σε όλο το Δ .

Μονάδες 5

A4. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση και δίπλα στο γράμμα τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη. **Να αιτιολογήσετε τις απαντήσεις σας.**

α) Για κάθε συνάρτηση f , η οποία είναι παραγωγίσιμη στο $A = (-\infty, 0) \cup (0, +\infty)$ με $f'(x) = 0$ για κάθε $x \in A$, ισχύει ότι η f είναι σταθερή στο A .

(Μονάδα 1 για τον χαρακτηρισμό Σωστό/Λάθος
Μονάδες 3 για την αιτιολόγηση)

β) Για κάθε συνάρτηση $f: A \rightarrow \mathbb{R}$, όταν υπάρχει το όριο της f καθώς το x τείνει στο $x_0 \in A$, τότε αυτό το όριο ισούται με την τιμή της f στο x_0 .

(Μονάδα 1 για τον χαρακτηρισμό Σωστό/Λάθος
Μονάδες 3 για την αιτιολόγηση)

Μονάδες 8

A5. Έστω η συνάρτηση f του διπλανού σχήματος.

Αν για τα εμβαδά των χωρίων Ω_1 , Ω_2 και Ω_3 ισχύει ότι

$E(\Omega_1)=2$, $E(\Omega_2)=1$ και $E(\Omega_3)=3$,

τότε το $\int_a^\delta f(x)dx$ είναι ίσο με:

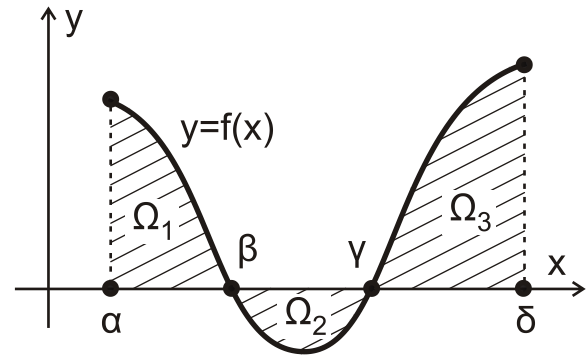
α) 6

β) -4

γ) 4

δ) 0

ε) 2

Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Μονάδες 2

ΘΕΜΑ Β

Δίνεται η συνάρτηση $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ με τύπο $f(x) = e^{-x} + \lambda$, όπου $\lambda \in \mathbb{R}$, η οποία έχει οριζόντια ασύμπτωτη στο $+\infty$ την ευθεία $y = 2$.

B1. Να αποδείξετε ότι $\lambda = 2$.

Μονάδες 3

B2. Να αποδείξετε ότι η εξίσωση $f(x) - x = 0$ έχει μοναδική ρίζα, η οποία βρίσκεται στο διάστημα $(2, 3)$.

Μονάδες 7

B3. Να αποδείξετε ότι η συνάρτηση f είναι 1-1 (μονάδες 2) και στη συνέχεια να βρείτε την αντίστροφη της (μονάδες 4).

Μονάδες 6

B4. Έστω $f^{-1}(x) = -\ln(x-2)$, $x > 2$. Να βρείτε την κατακόρυφη ασύμπτωτη της γραφικής της παράστασης (μονάδες 3) και στη συνέχεια να κάνετε μια πρόχειρη γραφική παράσταση των συναρτήσεων f και f^{-1} στο ίδιο σύστημα συντεταγμένων (μονάδες 6).

Μονάδες 9

ΘΕΜΑ Γ

Δίνεται η παραγωγίσιμη συνάρτηση

$$f(x) = \begin{cases} x^2 + \alpha, & x \geq 1 \\ e^{x-1} + \beta x, & x < 1. \end{cases}$$

Γ1. Να αποδείξετε ότι $\alpha = 1$ και $\beta = 1$.

Μονάδες 5

Γ2. Να αποδείξετε ότι η f είναι γνησίως αύξουσα στο $\mathbb{R}$ και να βρείτε το σύνολο τιμών της.

Μονάδες 4

Γ3. i. Να αποδείξετε ότι η εξίσωση $f(x) = 0$ έχει μοναδική ρίζα x_0 , η οποία είναι αρνητική.

(Μονάδες 4)

ii. Να αποδείξετε ότι η εξίσωση $f^2(x) - x_0 f(x) = 0$ είναι αδύνατη στο $(x_0, +\infty)$.

(Μονάδες 4)

Μονάδες 8

Γ4. Ένα σημείο $M(x, y)$ κινείται κατά μήκος της καμπύλης $y = f(x)$, $x \geq 1$.

Τη χρονική στιγμή t_0 κατά την οποία το σημείο M διέρχεται από το σημείο $A(3, 10)$, ο ρυθμός μεταβολής της τετμημένης του σημείου M είναι 2 μονάδες ανά δευτερόλεπτο. Να βρείτε τον ρυθμό μεταβολής του εμβαδού του τριγώνου $\overset{\Delta}{MOK}$ τη χρονική στιγμή t_0 , όπου $K(x, 0)$ και $O(0, 0)$.

Μονάδες 8

ΘΕΜΑ Δ

Δίνονται η συνάρτηση $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ με τύπο $f(x) = (x-1) \ln(x^2 - 2x + 2) + \alpha x + \beta$ όπου $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$ και η ευθεία $(\varepsilon): y = -x + 2$, η οποία εφάπτεται στη γραφική παράσταση της f στο σημείο της $A(1, 1)$.

Δ1. Να αποδείξετε ότι $\alpha = -1$ και $\beta = 2$.

Μονάδες 4

Δ2. Να βρείτε το εμβαδόν του χωρίου που περικλείεται από τη γραφική παράσταση της f , την ευθεία (ε) και τις ευθείες $x = 1$ και $x = 2$.

Μονάδες 5

- Δ3.** i. Να αποδείξετε ότι $f'(x) \geq -1$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$.
(Μονάδες 3)
- ii. Να αποδείξετε ότι $f(\lambda + \frac{1}{2}) + \lambda \geq (\lambda - 1)\ln(\lambda^2 - 2\lambda + 2) + \frac{3}{2}$,
για κάθε $\lambda \in \mathbb{R}$.
(Μονάδες 5)
Μονάδες 8
- Δ4.** Να αποδείξετε ότι η γραφική παράσταση της συνάρτησης f και η γραφική παράσταση της συνάρτησης $g(x) = -x^3 - x + 2$, $x \in \mathbb{R}$ έχουν μοναδική κοινή εφαπτομένη και να βρείτε την εξίσωσή της.
Μονάδες 8

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά αλλού στο τετράδιό σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει. Μολύβι επιτρέπεται, **μόνο** αν το ζητάει η εκφώνηση, και **μόνο** για πίνακες, διαγράμματα κ.λπ.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

Α Π Α Ν Τ Η Σ Ε Ι Σ

ΘΕΜΑ Α

A1. α. Βλέπε σχ. βιβλίο.

β. i. Η συνάρτηση f έχει αντίστροφη αν είναι “1-1”.

ii. $A \ni x \xrightarrow{f} y \in f(A) \Leftrightarrow f(x) = y$ και $A \ni x \xleftarrow{f^{-1}} y \in f(A) \Leftrightarrow f^{-1}(y) = x$.

Το πεδίο ορισμού της αντίστροφης συνάρτησης είναι το σύνολο τιμών της f και το σύνολο τιμών της αντίστροφης συνάρτησης είναι το πεδίο ορισμού της f . Επιπλέον για τον τύπο της αντίστροφης συνάρτησης έχουμε $y = f(x) \Leftrightarrow f^{-1}(y) = x$ (Το x είναι παράσταση του y).

A2. Βλέπε σχ. βιβλίο.

A3. Βλέπε σχ. βιβλίο.

A4. α. Λάθος

Αντιπαράδειγμα: Έστω η συνάρτηση $f(x) = \begin{cases} -1, & x < 0 \\ 1, & x > 0 \end{cases}$. Η f είναι παραγωγίσιμη στο $(-\infty, 0) \cup (0, +\infty)$ με $f'(x) = 0$ αλλά η f δεν είναι σταθερή στο $(-\infty, 0) \cup (0, +\infty)$.

β. Λάθος

Αντιπαράδειγμα: Έστω η συνάρτηση $f(x) = \begin{cases} x - 2, & x \neq 1 \\ 3, & x = 1 \end{cases}$.

Έχουμε $\lim_{x \rightarrow 1} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1} (x - 2) = -1$

$f(1) = 3$, οπότε $\lim_{x \rightarrow 1} f(x) = -1 \neq f(1)$.

A5. Σωστό είναι το γ .

ΘΕΜΑ Β

B1. Έχουμε $\lim_{x \rightarrow +\infty} e^x = +\infty \Rightarrow \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{e^x} = 0 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow +\infty} e^{-x} = 0$.

Πρέπει $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = 2 \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow +\infty} (e^{-x} + \lambda) = 2 \Rightarrow \lambda = 2$.

B2. Θεωρούμε τη συνάρτηση $g(x) = f(x) - x \Leftrightarrow g(x) = e^{-x} - x + 2, x \in \mathbb{R}$.

• Η g είναι συνεχής στο $\mathbb{R}$ ως πράξεις συνεχών συναρτήσεων, οπότε είναι συνεχής και στο $[2, 3]$.

• $g(2) = e^{-2} > 0$ και $g(3) = \frac{1}{e^3} - 1 < 0$, οπότε $g(2)g(3) < 0$.

Σύμφωνα με το θεώρημα του Bolzano υπάρχει ένα τουλάχιστον $x_0 \in (2, 3)$ τέτοιο ώστε

$g(x_0) = 0 \Leftrightarrow f(x_0) - x_0 = 0$, δηλαδή η εξίσωση $f(x) - x = 0$ έχει μία τουλάχιστον ρίζα στο διάστημα $(2, 3)$.

Θα δείξουμε ότι το x_0 είναι μοναδική ρίζα στο $\mathbb{R}$ της εξίσωσης $f(x) - x = 0$ (1).

Η g είναι παραγωγίσιμη με $g'(x) = -e^{-x} - 1 = -(e^{-x} + 1) < 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Άρα η συνάρτηση g είναι γνησίως φθίνουσα στο $\mathbb{R}$.

Αν δεχτούμε ότι η (1) έχει και άλλη μία ρίζα την $\rho \neq x_0$ π.χ. $\rho < x_0$, τότε αφού η g είναι γνησίως φθίνουσα έχουμε $g(\rho) > g(x_0) \Leftrightarrow 0 > 0$. Άτοπο. Όμοια αν $\rho > x_0$.

Άρα η (1) έχει ακριβώς μία ρίζα που βρίσκεται στο διάστημα $(2, 3)$.

- B3.** Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη ως πράξεις παραγωγισίμων συναρτήσεων με $f'(x) = -e^{-x} < 0$, οπότε η f είναι γνησίως φθίνουσα και άρα είναι “1-1” που σημαίνει ότι η f αντιστρέφεται.

Θα βρούμε το $f(\mathbb{R})$ που είναι το πεδίο ορισμού της f^{-1} .

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} e^x = 0 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{1}{e^x} = +\infty \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow -\infty} e^{-x} = +\infty. \text{ Άρα } \lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = +\infty.$$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} e^{-x} = 0. \text{ Άρα } \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = 2.$$

Επειδή η f είναι συνεχής και γνησίως φθίνουσα έχουμε:

$$f(\mathbb{R}) = \left(\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x), \lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) \right) = (2, +\infty).$$

$$\text{Για } x \in \mathbb{R} \text{ και } y \in (2, +\infty) \quad f(x) = y \Leftrightarrow e^{-x} + 2 = y \Leftrightarrow e^{-x} = y - 2 \Leftrightarrow -x = \ln(y - 2) \Leftrightarrow$$

$$x = -\ln(y - 2) \Leftrightarrow f^{-1}(y) = -\ln(y - 2).$$

Άρα η αντίστροφη συνάρτηση της f είναι η $f^{-1} : (2, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$ με τύπο $f^{-1}(x) = -\ln(x - 2)$

- B4.** Η f^{-1} είναι συνεχής οπότε πιθανή κατακόρυφη ασύμπτωτη της $C_{f^{-1}}$ είναι η ευθεία με εξίσωση $x = 2$.

Για $x > 2$ και κοντά στο 2 θέτουμε $x - 2 = u > 0$. $\lim_{x \rightarrow 2^+} (x - 2) = 0$. Άρα $u \rightarrow 0^+$.

$$\lim_{x \rightarrow 2^+} f^{-1}(x) = \lim_{x \rightarrow 2^+} (-\ln(x - 2)) = \lim_{u \rightarrow 0^+} (-\ln u) = +\infty.$$

Άρα η ευθεία με εξίσωση $x = 2$ είναι κατακόρυφη ασύμπτωτη της $C_{f^{-1}}$.

Η f' είναι παραγωγίσιμη με $f''(x) = e^{-x} > 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Άρα στο $\mathbb{R}$ η f είναι κυρτή.

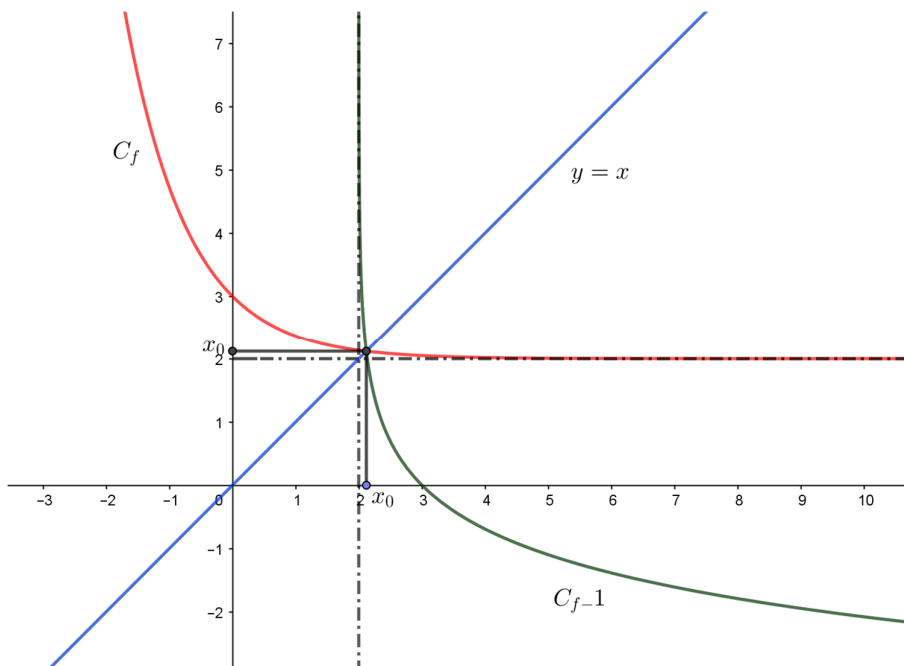
Πίνακας μεταβολών της f :

x	$-\infty$	$+\infty$
$f'(x)$	-	
$f''(x)$	+	
$f(x)$	$+\infty$	$\nearrow$ 2

Οι γραφικές παραστάσεις των συναρτήσεων f, f^{-1} είναι συμμετρικές ως προς την ευθεία με εξίσωση $y = x$.

Σύμφωνα με το B₂ η C_f με την ευθεία y = x έχουν ένα κοινό σημείο με τετμημένη x₀ ∈ (2,3).

f(x₀) = x₀ ⇔ f⁻¹(x₀) = x₀. Άρα από το σημείο (x₀, x₀) διέρχεται και η C_{f⁻¹}.

ΘΕΜΑ Γ

Γ₁. Αφού η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη θα είναι συνεχής, οπότε είναι συνεχής και στο 1.

$$f(1) = 1 + \alpha. \quad \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^-} (e^{x-1} + \beta x) = 1 + \beta, \quad \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^+} (x^2 + \alpha) = 1 + \alpha = f(1).$$

$$\text{Πρέπει } \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = f(1) \Leftrightarrow 1 + \alpha = 1 + \beta \Leftrightarrow \alpha = \beta \quad (1).$$

$$\text{Η } f \text{ είναι παραγωγίσιμη στο 1 οπότε πρέπει } \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} \quad (2).$$

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{e^{x-1} + \beta x - 1 - \alpha}{x - 1} \stackrel{(1)}{=} \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{e^{x-1} + \alpha x - 1 - \alpha}{x - 1} \stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{(e^{x-1} + \alpha x - 1 - \alpha)'}{(x - 1)'} =$$

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} (e^{x-1} + \alpha) = 1 + \alpha.$$

$$\lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{x^2 + \alpha - 1 - \alpha}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{x^2 - 1}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{(x - 1)(x + 1)}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1^+} (x + 1) = 2.$$

Άρα (2) ⇔ 1 + α = 2 ⇔ α = 1 και λόγω της (1) β = 1.

$$\text{Γ}_2. \text{ Είναι } f(x) = \begin{cases} x^2 + 1, & x \geq 1 \\ e^{x-1} + x, & x < 1 \end{cases}.$$

Η f είναι παραγωγίσιμη στο (-∞, 1) με f'(x) = e^{x-1} + 1 > 0 και παραγωγίσιμη στο (1, +∞) με

$$f'(x) = 2x > 0.$$

Άρα $f'(x) > 0$ για κάθε $x \in (-\infty, 1) \cup (1, +\infty)$ και δεδομένου ότι η f είναι συνεχής στο 1, είναι γνησίως αύξουσα στο $\mathbb{R}$.

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow -\infty} (e^{x-1} + x)$$

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} e^{x-1} = \lim_{u \rightarrow -\infty} e^u = 0. \text{ Άρα } \lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = -\infty.$$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} (x^2 + 1) = \lim_{x \rightarrow +\infty} x^2 = +\infty.$$

Αφού η f είναι συνεχής και γνησίως αύξουσα έχουμε:

$$f(\mathbb{R}) = \left(\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x), \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) \right) = (-\infty, +\infty) = \mathbb{R}.$$

Γ3 . i. Έχουμε $f((-\infty, 0]) = \left[-\infty, \frac{1}{e} \right]$ και $f((0, +\infty)) = \left(\frac{1}{e}, +\infty \right)$.

Επειδή το μηδέν ανήκει μόνο στο $f((-\infty, 0])$, υπάρχει $x_0 \in (-\infty, 0)$ τέτοιο ώστε $f(x_0) = 0$ και αφού η f είναι γνησίως αύξουσα το x_0 είναι μοναδικό.

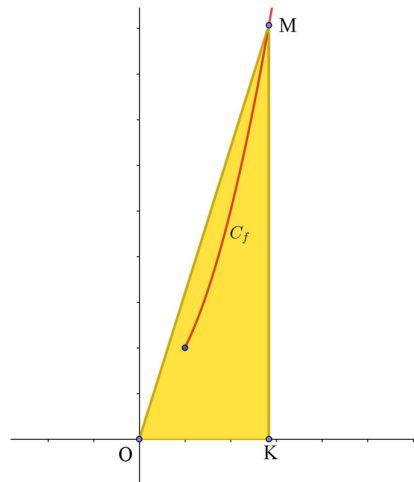
Άρα η εξίσωση $f(x) = 0$ έχει ακριβώς μία αρνητική ρίζα x_0 .

ii. Υποθέτουμε ότι για κάποιο $\rho \in (x_0, +\infty)$ είναι $f^2(\rho) - x_0 f(\rho) = 0 \Leftrightarrow f(\rho)(f(\rho) - x_0) = 0$ (2).

$\rho > x_0 \stackrel{f \text{ γν. αυξ.}}{\Rightarrow} f(\rho) > f(x_0) \Leftrightarrow f(\rho) > 0$. Άρα (2) $\Leftrightarrow f(\rho) = x_0 < 0$. Άτοπο.

Άρα η εξίσωση $f^2(x) - x_0 f(x) = 0$ είναι αδύνατη στο $(x_0, +\infty)$.

Γ4.

Το εμβαδόν του τριγώνου ΜΟΚ είναι:

$$E = \frac{1}{2}(OK)(KM) = \frac{1}{2}|x||f(x)| = \frac{1}{2}x(x^2 + 1) = \frac{1}{2}(x^3 + x), x \geq 1.$$

Την τυχαία χρονική στιγμή t έχουμε $E(t) = \frac{1}{2}(x^3(t) + x(t))$. Παραγωγίζουμε το $E(t)$ με μεταβλητή παραγωγίσης το t και έχουμε $E'(t) = \frac{1}{2}[3x^2(t)x'(t) + x'(t)]$.

Τη χρονική στιγμή t_0 έχουμε $x(t_0) = 3$ μονάδες και $x'(t_0) = 2 \frac{\text{μονάδες}}{\text{sec}}$ ..

Ο ζητούμενος ρυθμός μεταβολής είναι :

$$E'(t_0) = \frac{1}{2}[3x^2(t_0)x'(t_0) + x'(t_0)] = 28 \frac{\text{τετραγωνικές μονάδες}}{\text{sec}} .$$

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη ως πράξεις παραγωγισίμων συναρτήσεων με

$$f'(x) = (x-1)' \ln(x^2 - 2x + 2) + (x-1)(\ln(x^2 - 2x + 2))' + (\alpha x + \beta)' =$$

$$\ln(x^2 - 2x + 2) + \frac{x-1}{x^2 - 2x + 2}(x^2 - 2x + 2)' + \alpha = \ln(x^2 - 2x + 2) + \frac{2(x-1)^2}{x^2 - 2x + 2} + \alpha .$$

$A \in C_f \Leftrightarrow f(1) = 1 \Leftrightarrow \alpha + \beta = 1$ (1). Επιπλέον πρέπει $f'(1) = -1 \Leftrightarrow \alpha = -1$ και από την (1) παίρνουμε $\beta = 2$.

Δ2. Είναι $f(x) = (x-1)\ln(x^2 - 2x + 2) - x + 2$.

Θεωρούμε τη συνάρτηση $\varphi(x) = -x + 2, x \in \mathbb{R}$.

Οι συναρτήσεις f, φ είναι συνεχής στο $[1, 2]$.

$$f(x) - \varphi(x) = (x-1)\ln(x^2 - 2x + 2) = (x-1)\ln[(x-1)^2 + 1].$$

Για κάθε $x \in [1, 2]$ έχουμε $x-1 \geq 0$ και $(x-1)^2 + 1 \geq 1 \Rightarrow \ln[(x-1)^2 + 1] \geq 0$.

Άρα για κάθε $x \in [1, 2]$ είναι $f(x) - \varphi(x) \geq 0$.

Το ζητούμενο εμβαδόν είναι $E = \int_1^2 |f(x) - \varphi(x)| dx = \int_1^2 (x-1)\ln[(x-1)^2 + 1] dx$.

Θέτουμε $(x-1)^2 + 1 = u$ (2).

$$du = 2(x-1)dx \Leftrightarrow (x-1)dx = \frac{1}{2} du .$$

Για $x=1$ (2) $\Rightarrow u=1$ και για $x=2$ (2) $\Rightarrow u=2$.

$$\text{Άρα } E = \frac{1}{2} \int_1^2 \ln u du = \frac{1}{2} \int_1^2 (u)' \ln u du = \frac{1}{2} \left([u \ln u]_1^2 - \int_1^2 u (\ln u)' du \right) = \frac{1}{2} \left(2 \ln 2 - \int_1^2 1 du \right) \Leftrightarrow$$

$$E = \frac{1}{2} (2 \ln 2 - 1) \Leftrightarrow E = \ln 2 - \frac{1}{2} \text{ τετραγωνικές μονάδες .}$$

Δ3. i. Έχουμε $f'(x) = \ln[(x-1)^2 + 1] + \frac{2(x-1)^2}{(x-1)^2 + 1} - 1$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

$$\text{Για κάθε } x \in \mathbb{R} \quad \left\{ \begin{array}{l} \ln[(x-1)^2 + 1] \geq 0 \Leftrightarrow \ln[(x-1)^2 + 1] - 1 \geq -1 \\ \frac{2(x-1)^2}{(x-1)^2 + 1} \geq 0 \end{array} \right. \stackrel{(+)}{\Rightarrow} f'(x) \geq -1. \text{ Το " = " ισχύει}$$

για $x = 1$.

$$\text{ii. } f(\lambda) + \lambda - 2 = (\lambda - 1) \ln(\lambda^2 - 2\lambda + 2).$$

Η ισότητα που ζητάμε να δείξουμε είναι ισοδύναμη με την

$$f\left(\lambda + \frac{1}{2}\right) + \lambda \geq f(\lambda) + \lambda - 2 + \frac{3}{2} \Leftrightarrow f\left(\lambda + \frac{1}{2}\right) \geq f(\lambda) - \frac{1}{2} \Leftrightarrow$$

$$f\left(\lambda + \frac{1}{2}\right) - f(\lambda) \geq -\frac{1}{2} \quad (\text{I}). \text{ Αρκεί να δείξουμε την (I).}$$

Για κάθε $\lambda \in \mathbb{R}$ είναι $\lambda + \frac{1}{2} > \lambda$.

Στο $\left[\lambda, \lambda + \frac{1}{2}\right]$ η f συνεχής και παραγωγίσιμη στο $\left(\lambda, \lambda + \frac{1}{2}\right)$.

Σύμφωνα με το θεώρημα της μέσης τιμής του διαφορικού λογισμού υπάρχει ένα τουλάχιστον

$$\xi \in \left(\lambda, \lambda + \frac{1}{2}\right) \text{ τέτοιο ώστε } f'(\xi) = \frac{f\left(\lambda + \frac{1}{2}\right) - f(\lambda)}{\lambda + \frac{1}{2} - \lambda} \Leftrightarrow f\left(\lambda + \frac{1}{2}\right) - f(\lambda) = \frac{1}{2} f'(\xi) \quad (\text{II}).$$

Όμως λόγω του Δ_3 i) $f'(\xi) \geq -1$.

$$\text{Άρα (II)} \Rightarrow f\left(\lambda + \frac{1}{2}\right) - f(\lambda) \geq -\frac{1}{2}.$$

Δ4. Η συνάρτηση g είναι παραγωγίσιμη με $g'(x) = -3x^2 - 1 \leq -1$. Το “=” ισχύει στο 0.

Έστω $M(x_1, f(x_1)) \in C_f$ και $N(x_2, g(x_2)) \in C_g$.

Ας είναι ε_1 η εφαπτομένη της C_f στο M και ε_2 η εφαπτομένη της C_g στο N .

$$\varepsilon_1 : y - f(x_1) = f'(x_1)(x - x_1) \Leftrightarrow y = f'(x_1)x + f(x_1) - x_1 f'(x_1).$$

$$\text{Όμοια } \varepsilon_2 : y = g'(x_2)x + g(x_2) - x_2 g'(x_2).$$

Απαιτούμε οι $\varepsilon_1, \varepsilon_2$ να ταυτίζονται οπότε πρέπει:

$$\left\{ \begin{array}{l} f'(x_1) = g'(x_2) \quad (3) \\ \text{και} \\ f(x_1) - x_1 f'(x_1) = g(x_2) - x_2 g'(x_2) \quad (4) \end{array} \right. . \quad (\Sigma)$$

Έχουμε $f(x_1) \geq -1$ (Δ_2 i). Το “=” ισχύει όταν $x_1 = 1$ και $g(x_2) \leq -1$ με το “=” να ισχύει όταν $x_2 = 0$.

Άρα η (3) ισχύει μόνο όταν $x_1 = 1$ και $x_2 = 0$.

$$\text{Για } x_1 = 1: f(x_1) - x_1 f'(x_1) = f(1) - f'(1) = 0$$

$$\text{Για } x_2 = 0: g(x_2) - x_2 g'(x_2) = 0 \text{ οπότε η (4) ισχύει.}$$

Άρα το σύστημα (Σ) έχει μοναδική λύση την $(x_1, x_2) = (1, 0)$, οπότε η ευθεία MN με $M(1,1)$ και $N(0,2)$ είναι μοναδική κοινή εφαπτομένη των C_f, C_g .

Συνεπώς η κοινή εφαπτομένη των C_f, C_g έχει εξίσωση $y - f(1) = f'(1)(x - 1) \Leftrightarrow y - 1 = -x + 1 \Leftrightarrow y = -x + 2$.